

a maga hatáskörében bírálja el a dolgot. Szerdán este a diákok egyes csoportjai megjelentek az egyetemi intézetekben, és csendben minden zavaró incidens nélkül elhelyezték az előadótermekben a keresztet a katedra fölött.

A váratlanul keresztülvitt akcióról az egyetem vezetősége mit sem tudott, arról csak csütörtök reggel szerzett tudomást, amikor megkezdődtek az előadások. Tekintettel arra, hogy meglehetősen izzó légkör uralkodott, különösen a bölcsészeti karon, a dékán [Zolnai Béla]⁵⁶ elrendelte, hogy délelőtt nem tartják meg az előadásokat. Kisebb diákcsoportok gyülekeztek ugyan, azonban mindenütt megőrizték a teljes nyugalmat és rendet. Egy órakor tanácskozásra ült össze az egyetem tanácsa, amely után Ditrői Gábor rektor az ügyel kapcsolatban a következőket mondta a sajtónak:

– Nem fedi a valóságot az a híresztelés, hogy amikor az egyetem tanácsa felterjesztette a diákság memorandumát a kultuszminisztériumba, azután a minisztérium a diákság kérésére visszaküldte volna az egyetemhez, és most már a tanács Kiss Albert prorektornak adta volna ki referálás és véleményezés céljából. A valóság az, hogy az egyetem tanácsa még decemberben pártoló véleménnyel terjesztette fel a kultuszminisztériumhoz a diákság kérelmét, azóta ebben az ügyben nem történt semmi, a minisztériumtól értesítést nem kaptunk. Meglepetéssel kellett ezután fogadnunk a tegnapi történeteket. Az egyes tanterekben lejátszódtó események ügyében az illetékes karok dékánjai fognak intézkedni. A szegedi egyetemen teljes rend és nyugalom van, az ifjúság már az őszi mozgalmak idején megígérte, hogy teljes nyugodtsággal és higgadsággal várja meg a minisztérium döntését, mindenütt megőrzi a békés tanulás szabadságát. Csütörtökön délben megjelent nálam az Americana szervezet képviselője, és megismételte előttem azt a fogadalmat, hogy a diákság a legteljesebb nyugalommal várja meg a minisztérium döntését, sehol sem zavarja meg a békés tanulás lehetőségét.

Szegedi Napló XII. (1936) február 14. 5. oldal

385. Az egyetem a kultuszminiszter döntését várja

Levették a keresztet az egyetemi tanterem faláról

Tekintettel arra, hogy az egyetemi tanács múlt év novemberében a minisztériumhoz fölterjesztett memorandumában leszögezte a tanács álláspontját arra vonatkozólag, hogy az ifjúság képviselői garantálják a szegedi egyetemen a tanulási szabadságot; a bölcsészeti kar dékánja elhatározta, hogy a memorandum értelmében érvényt szerez az állásfoglalásnak, s ezért pénteken délben a keresztet a tanterem falairól levette.

Az egyetemi ifjúság körében izgatottan tárgyalják az új fordulatot, s a Turul Szövetség szegedi kerületéhez tartozó Árpád Bajtársi Egyesület nyilatkozatot is tett

---

⁵⁶ PÁLFY MIKLÓS – KISS RÓBERT KÁROLY: *Zolnai Béla szegedi munkássága és kapcsolata Radnóti Miklóssal*. In: Olasz Sándor – Zelena András (szerk.): „Mert annyit érek én, amennyit ér a szó.” Szegedi Radnóti-konferenciák. Szeged, 2009. 163–168.

közzé, mely szerint a bölcsészeti kar ifjúsági egyesületének vezérsége kijelenti, hogy mindenkor szem előtt tartva az egyetemi polgárok hűség és engedelmességi fogadalmát, melyet tagjai egyetemre lépésükkor az egyetemi tanácsnak tettek, teljes nyugalommal és bizalommal várja az egyetemi tanácsnak és a közoktatásügyi miniszternek a kereszt kitűzésére vonatkozó törvényes döntését. A fentnevezett egyesület távol áll tehát más ifjúsági egyesületek vagy frakciók minden olyan mozgalmaitól, amelyek az egyetemi rend, nyugalom és tanulási szabadság megzavarására alkalmasak és ellentéteket támaszthatnak a magyar egyetemi ifjúság között. Tiltakozik a fentnevezett egyesület katolikus ifjúsága a keresztnek minden ilyen illegitim módon történő meghurcoltatása ellen.

Szegedi Napló XII. (1936) február 15. 5. oldal

386. A kultuszminiszter döntés végett visszaküldte a kereszt-memorandumot az egyetemnek

Hóman Bálint nagypontosságú nyilatkozata a kereszt mellett

A szegedi egyetem tanácsa, mint ismeretes, a keresztmozgalom ügyében felterjesztéssel fordult a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez. A Magyar Távirati Iroda munkatársa kérdést intézett Hóman Bálint vallás-és közoktatásügyi miniszterhez, hogy döntött-e a felterjesztés ügyében, ha igen, milyen értelemben?

„Érdemleges döntésről voltaképpen nem lehet szó – válaszolta a miniszter – mert az ügy az egyetemi hatóság autonóm intézkedési körébe tartozik. A szegedi egyetem felterjesztését azzal küldtem vissza, hogy saját hatáskörében döntsön, megjegyezvén, hogy a kereszt kifüggesztése ellen a szabályzat szempontjából semmilyen kifogás nem támasztható, mint ahogyan a budapesti, pécsi egyetemen és a Műegyetemen is ki van a kereszt függesztve.”

Hóman Bálint nyilatkozata ékes bizonyítéka annak, hogy az egyetem tanácsa részéről ebben az ügyben fölösleges aggodalmaskodás nyilvánult meg a tanács hatáskörének kérdésében. Ma, amikor az autonómiák annyit panaszkodnak a kormány beavatkozásának térhódítása miatt, valóban csodálatos, hogy a tanács maga adja fel az autonómiáját, s a kormányhatalomra akarja ruházni a döntés jogát. S íme a miniszternek kellett visszaadni az ügyet egyetemi hatáskörbe, mert semmi ok sincs arra, hogy ezt az egyetem saját hatáskörén kívül intézzék el. Szinte példátlanul álló jelenség az, hogy egy autonóm testület ilyen módon járjon el, és tegye ki magát az egész ország közvéleménye előtt ilyen kudarcnak.

Ismételten leszögeztük már azt az álláspontunkat, hogy a kereszt ügye nem az egyetem belső kérdése immár, hanem a városé és a keresztény társadalomé. Mélységesen sajnáljuk, ha a kérdés körüli viharok a városra és a város egyetemére kártékonyan hatottak, de e sajnálkozással egyidejűleg meg kell állapítanunk, hogy minden vihart és kártékony következményt el lehetett volna kerülni, ha a tanács többségének óliberális gondolkodása az elintézésnek ezt a mesterkéltséget – egy szándékolt még rosszabb megoldás helyett – határozattá nem szentesítette